

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 97. ANUL XII.

Telegrafu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditu-
ra foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'ta prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul prenumerati-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provincie din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe unu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 10 22 Decembre 1864.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 14/26 Octob're 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara, se continua
desbaterea din siedinti'a trecuta asup'r'a punctului B) din pro-
punerea comitetului (comunicata in numerulu din urma.)

Br. Friedenfels modifica propunerea sea din sie-
dinti'a din urma intr'acolo, ca a) ca punctulu a) de sub 3 aru
ave sa sune: „ca regimulu sa dea unu conspectu catu se pote
de perfectu si lamuritu, atatu despre despagubirile urmate
pana acum, atatu definitive catu si anticipative, — catu si de-
spre aceea, ca catu aru mai fi de despagubitu aproximative
dupa insinuările facute;“ eara la punctulu c) propune sa se
dica: „ca sa se impartasiasca tote actele, pe bas'a caroru a
urmatu pat. imp. urb., precum si actele, din care aru poté
judeca inalt'a casa, cu catu si cum au concursu erariulu sta-
tului cu ajutorinti'a sea la fondulu de dessarcinarea pamen-
tului pentru alte tieri, incatu va afla in. casa de necesarie
actele acestea a le cere. E sprijinitu.

Gaitanu incepe a desfasura forte pe largu reflexi-
unile sele contr'a cuventarilor din siedinti'a din urma, pana-
candu Presied. se vede nevoitu a-i aduce aminte, ca
diet'a mai tine inca numai trei dile; apoi dupace cere dela re-
ferintele desluciri, ca ce scopu au avutu comitetulu candu
sub a) si b) a cerutu conspectele, ear sub c) actele respective?
si dupace referintele i raspunde, densulu apoi propune: 1) lit. a) si
b), cu privire si la c) sa sune asiá: „Regimulu va substerne dietei
deodata unu conspectu alu comuneloru urbariale a) despre ariele de
pamentu, socotite dupa jugere, care s'au despagubitu definitivu
seu ad interimu, si care mai sunt de a se despagubi, spe-
cialisandu, deca se cade despagubirea fiscalui regiu, persón-
neloru morale, seu private, si desemnandu dupa potintia, dupa
catastrulu provisoriu de contributiune, venitul curatu alu a-
celoru arie de pamentu, si deca s'au luat despagubirea dupa
ariele seu dupa taxele urbariali indatinat?

b) Va impartasi dietei tote protocoale de consultatiune
si actele, pe a caroru basa s'a fostu compusu patent'a despre
dessarcinarea pamentului in Tranni'a; si totdeodata va concede
ca sa se vedea si folosésca operatele despre dessarcinarea pa-
mentului. E sprijinitu.

C. Schmidt consimte cu comitetulu in punct. 1, ear
in privinti'a pct. 2. propune in cuventu mai lungu motivatu:
ca punctulu 2 de sub B) sa sune asiá: Va substerne inaltei
diete spre pertractare si conchidere unu planu de amortisatiune
la tempulu seu. E sprijinitu. — Ear in punctulu 3 cu sub-
despartiemintele lui consimte cu Br. Friedenfels, resp. cu co-
mitetulu.

Nicol'a nu va sa ostenésca diet'a cu frase frumóse, ci
va sa espuna simplu si dreptu opiniunea, ce si o a formatu
in privinti'a acést'a prin studiu de unu anu. Densulu nu vede
alta mantuie de acést'a sarcina enorma, carea fluctua intre
70—80 mill. dar pote ajunge si la 100 mill. fl., decatu a
se revédé patent'a urbariala.

De aceea propune: Inalt'a dieta sa binevoiesca a conchide:
„Ca regimulu Maiestatii Sele va propune dietei pe cea mai
deaprobe sessione unu proiectu de lege privitoriu la modificarea
patentei din 21 Iuniu 1854, care

a) pelanga observarea consecuintieloru urmande din prin-
ciplele statorite la § 3.

b) pelanga o stricta respectare, atatu ce privesce drep-
turile castigate in sensulu §§-iloru 3, 4, 5, 6 asup'r'a proprie-
tatei de pamentu, catu si cele castigate in sensulu §-ului 9
alu patentei pe sumele de capitaluri si de rente ale desdaunarei
deja efectivu respunse.

c) pelanga sustinerea cheiei de desdaunare a pamentului
statoritu in § 12 dupa jugu—se tintésca la reducerea redi-
tului anualu dela pretiulu statoritu in § 12 dupa unu jugu
din 1 classa cu 1 fl. 10 xr.; din a 2 classa cu 1 fl.; din a

3 si a 4 classa a conscriptiunei din an. 1819—20 cu 50 xr.
m. c. la mesur'a corespunditoare reditului anualu escalcatu
dupa provisoriu contribuțiunei de pamentu; cu espres'a re-
spicare a impregiurarei, cumca acést'a modificare are sa intre
in vigore fara esceptiune numai acolo, unde pretiulu reditului
anualu, luat dupa clasele din § 12, este mai mare decatu
celu luat dupa provisoriu contribuțiunei de pamentu; si
cumca summ'a capitalului de desdaunare cu interese la olalta
computatu, sa nu intréca venitul curatu capitalisatu, ce-lu da
arealulu desdaunatu, dupa atinsulu provisoriu de contribu-
tiune.

2) ca regimulu Maiestatii Sele va propune totu pre cea
mai deaprobe sessione a dietei revisiunea patentei din 15 Sep-
tembre 1858 Nr. 153. B. imp. privitoare la stergerea si desda-
narea decimeloru.

3) ca regimulu Maiestatii Sele, considerandu, cumca pe-
ricululu amenintia cu o vehemintia nespusa nu numai patriei
nostre, carea sta si pana acum sa se franga sub greutatea fe-
liuriteloru sarcini ce i s'au incarcatu pe umeri fara scirea si
voia sea, ci prin total'a enervare a poteriloru contribuito-
re amenintia si intregului imperiu; considerandu, ca de acelu pe-
riculu intre nefavoritoarele impregiurari ale patriei nostre nu-
mai schimbările atinse sub 1 si dupa impregiurari rezultatulu
dorintiei exprimate sub punctulu 2, ne-aru mai poté scapa:

va sistá deocamdata atatu operatiunile curente in caus'a
desdaunarei pamentului si a decimei urbariale, catu si platirea
capitaleloru licuidate si a renteloru, afara de cele ale decimei
preotiesci, pana atunci, pana candu proiectulu de lege pusu
in acceptare prin punctulu 1, si rezultatulu dorintiei respicate
in punctulu 2, nu voru fi petrecute prin tote stadiile legisla-
tiunei si-si voru fi aflu p. n. sanctiunare.— E sprijinitu.

Mog'a pledéza pentru propunerea Br. Friedenfels cu mo-
dificatiunea facuta de C. Schmidt; amendementulu lui Nicol'a
crede ca nu mai e tempu a se desbate in sesiunea acést'a.
Dealtmintrea propune incheierea desbaterei. Gaitanu a spri-
jinitu amendementulu lui Nicol'a, dar totusi nu va vota pen-
tru densulu, caci nu mai este tempu pentru de a-lu pertracta.

Dupace Klein recomanda propunerea comitetului dupa
stilisarea mai precisa facuta de C. Schmidt, ear repres. regimu-
lui Lazaru partinesce propunerea Br. Friedenfels si C.
Schmidt, ear a lui Gaitanu o combate din punctu in punctu:

la votare (dupace Nicol'a declara ca va retrage
amendementulu seu sub conditiune, deca i se voru ierta cate-
va reflexiuni, ceeace Presied. nu permite.)

propunerea lui Nicol'a nu se priimesce;
propunerea comitetului la punctulu 1 se priimesce;
propunerea lui C. Schmidt la punctulu 2 se priimesce;
propunerea lui Gaitanu la aline'a a) a punctului 3 nu se
priimesce;

propunerea Br. Friedenfels la aline'a 1 a punctului 3. se
priimesce;

propunerea lui Gaitanu pentru stergerea alineei b) din
punctulu 3 nu se priimesce;

propunerea comitetului se priimesce;
propunerea Br. Friedenfels la aline'a c) a punctului 3 se
priimesce; in fine

propunerea lui Puscariu se priimesce.—
Urméza acum punctulu C) care suna asiá:

Inalt'a dieta sa binevoiesca mai incolo a decide, ca re-
gimulu sa se recuire, ca fara intardiére sa faca a se reboni-
fica fondului de dessarcinarea pamentului anticipatiunea data
din gresiela acelorlu partide, care n'au avutu de a pretinde
despagubire urbariala, in summa de 103,572 f. dimpreuna cu
cametele.

Repres. regim. Lazaru rectifica parerea comitetului in-
tr'acolo, ca regimulu face in privinti'a acést'a catu pote de
multu, si de aceea afla de prisosu punctulu acést'a. (Br.
Salmen: Nu strica nimicu, deca va sta aci.)

Gaitanu face propunerea motivată, că punctul C. sa sune asiá: „Inalt'a dieta sa binevoiésca mai incolo a decide, cá regimulu sa se recuire: a) a opri edarea obligatiuniloru de desdaunarea decimelu, b) cá fára 'ntardiare sa faca a se rebonificá fondulu de desdaunarea pamentulu anticipatiunile date din gresielá la acele partide, care n'au avutu dreptu de a pretinde despagubirile urbariale, in summa de 103,572 f. dimpreuna cu cametele.“ E sprijinitu.

Nicol'a partinesce propunerea lui Gaitanu, modificandu din partea sea cuvintele: fára 'ntardiare, in cuvintele: in acestu anu. E sprijinitu.

Br. Friedenfels partinesce priimirea propunerii nemodificate a comitetului. (Bravo!)

Codru Dragusia nulu privind de o parte la greutatea scóterei acestoru bani, de alt'a la summ'a loru cea mica fatia cu milliónele, ce e datóre tiér'a: e de parere, ca miile aceste sa se puna „pupaza pe colacu“ si sa se lase la o parte, prin urmare aline'a C. sa se stérge. — Nu e sprijinitu.

La votare propunerea lui Gaitanu nu se priimesce; propunerea lui Nicol'a nu se priimesce; propunerea comitetului se priimesce.

In fine comitetulu propune: D.

„Diet'a sa binevoiésca a decide, cá spre motivarea pe deplinu a dorintiei amintite sub A. prin studiarea esacta a actelu indicate sub B. a), b) c) precum si spre anteconsultarea preliminarului pe anii 1865 si 1866 sa se aléga inca acum unu comitetu, a cáru conchiama prin presidiulu dietei sa depinda dela sosirea actelu mai susu atinse.“

Budacker adoptéza propunerea comitetului, dar crede ca nu e destulu de precisa, si de aceea face la dens'a adausulu urmatoriu: cá pentru anteconsultarea preliminarului pe anii 1865 si 1866 sa se aléga numai decátu unu comitetu, a cáru chiama aru fi, cá sa adune date materiale, din care sa póta trage unu computu in privinti'a aceea, ca incátu si in ce sta despagubirea preste totu, cá sa póta scóte din acele acte garanti'a, cá sa nu se platésca mai multu decátu se cade, si cá pe temeiulu acestoru acte sa póta face dietei la tempulu seu propunerile de lipsa pentru imputinárea sumelu de despagubire, ce nu s'au licuidatu inca. E sprijinitu.

Thiemann partinesce propunerea lui Budacker, dar crede ca nici acést'a nu e de ajunsu, ci ca trebuie sistata deodamdata tota operatiunea despagubiriloru decimelu urbariale, si ca despagubirile sa se faca asiá, incátu sa se platésca numai capitalele, ear cametele sa se reserve pentru casulu acel'a, candu despagubirea s'aru fi facutu in mesura prémare, — ceace si propune. E sprijinitu.

Gaitanu pune pretiu fórté mare pe propunerea lui Thiemann, asiá incátu crede, ca unu resultatu doritu se va castigá numai prin priimirea acestei propunerii.

Br. Friedenfels propune, adoptandu propunerea lui Budacker, ca comitetulu acést'a sa se aléga din despartiaminte cu câte doi membri. E sprijinitu.

Mog'a combate propunerea lui Thiemann cá precipitata si partinesce numai alegerea comitetului respectiv. Presied. (V.-Pres. Alduleanu) se vede nevoitu a refúsá acea insinuare a lui Mog'a, prin carea trage la 'ndoiela sinceritatea unoru membri dietali.

Gaitanu esplica lui Mog'a propunerea lui Thiemann si se declara de nou pentru Budacker si Thiemann.

Axente contr'a lui Mog'e: Quod differtur, non auferitur. Pentru Budacker, Thiemann si Br. Friedenfels.

La votare propunerea lui Budacker se priimesce; propunerea lui Thiemann nu se priimesce; propunerea Br. Friedenfels se priimesce. In fine propune comitetulu, a se face articolulu de lege in sensulu proiectului regimului, care suna asiá:

Articulu de lege

privitoriu la stabilirea preliminarului fondului transsilvanu pentru dessarcinarea pamentulu pe anulu administrativu 1864.

§ 1. Cu scopu de a aduce in viitoriu anulu administrativu in consonantia cu anulu solariu, si spre efeptuarea trece-rei in anulu de comptabilitate nou, se stabileza duranti'a anului adm. 1864 cu 14 luni, va sa dica: din 1 Novembre 1863 pana in 31 Decembre 1864.

§ 2. Spesele totali ale fondului pentru dessarcinarea pamentulu se stabileza pe anulu adm. 1864 in suma de 2,866,712 fl. v. a.

§ 3. Spre acoperirea pártii neacoperite a speselu totali se escrie si se va scóte pe anulu adm. 1864 pentru fondulu dessarcinarei pamentulu o aruncatura de 71½ xr. dela fiacare fiorinu alu contributiunei directe (esceptiunandu-se adaugamentulu extraordinariu.)

La propunerea Br. Friedenfels articululu de lege se priimesce in a trei'a cetire, si cu acést'a siedinti'a se 'ncheia la 2½ óre.

In caus'a mitropoliei române

greco-orientale scrie „Press'a“ de Vienn'a urmatórele: In cercuri romanesci se ascépta in celu mai scurtu tempu denumirea unui Metropolitu románu, si se crede, ca demnitatea acést'a se va conferi Episcopulu Siagun'a. Cá Episcopia sufragana se va mai créa, afara de cele ce esista, inca un'a nóua, si se va subordina Metropolitulu, si acést'a anumitu va fi Episcopi'a din Caran-sebesiu pentru Románii ne-uniti, cari se tinu acum de episcopiele serbesci din Versietiu si Timisiór'a. Cért'a asupr'a numiteloru dóue episcopii amestecate se va complaná mai bine in modulu acést'a, cu tóte ca dorinti'a Romániloru aru merge intr'acolo, cá episcopi'a din Timisiór'a sa se declare simplu de episcopia romanésca. Cá precursore a acestoru dispositiuni, ce aru avé sa urmeze in celu mai scurtu tempu, s'a si adusu in 20 Novembre o resolutiune p. n., in urm'a cárei'a biseric'a gr. n. u. in totu comerciulu oficiosu sa se numésca de aici incolo „greco-orientala.“ —

Afirmámu si noi ca, Románii de relegea gr. orient. din Austri'a cu doru mare ascépta deslegarea causei Mitropoliei loru. Sa intrebámu insa, ca óre acést'a a loru asceptare este drépta?

Noi respundemn, ca este. Pentruca asceptarea acést'a a loru provine din convingerea loru morala. VEDIENDU ei, cum alte popóre au stare normala in bisericile loru, nimic mai naturalu nu este, decátu cá si ei sa dorésca a veni in stare normala cu biseric'a loru. Acestu adeveru s'au recunoscutu si din partea regimului, cáciavemu dóue resolutiuni imperatesci, care in principiu ne promitu infiintierea Mitropoliei nóstre; avemu indigitarea cea mai segura pentru curend'a inviere a Mitropoliei nóstre in cuventulu imperatescu, in urm'a cáru'a Mitropolitulu serbescu i se spune, ca elu capeta jurisdictiune metropolitana asupr'a natiunei serbesci, ear in privinti'a Romániloru de relegea gr. or. si-sustine dreptulu Maiestatea Sea a orendui cele de lipsa. Mai incolo si Sinodulu Carolovitianu au recunoscutu dreptatea cereriloru Romániloru pentru o Mitropolia, si Comissariulu regescu au asternutu mainte cu trei luni protocolulu sinodalu la locurile mai inalte. Apoi correligionariloru serbi li se iarta a tine Congresu bisericescu pentru regularea trebiloru bisericesci, scolari si fundatiunali; óre nu este cunoscutu in deobsce, ca Románii de relegea gr. orientala intocmai au lipsa de regularea trebiloru loru bisericesci, scolari si fundatiunali, cá si Serbii, prin urmare si ei ascépta cu incordare diu'a cea multu dorita pentru tóte acestea?

Luandu tóte aceste impregiurári, dicemu, ca Románii au dreptu a asceptá cea mai curenda otarire definitiva a causei Mitropoliei loru, — déca nu cum-va Eppulu bucovinenu, carele petrece la Vienn'a, i va succede, a zadarnici resolutiunile favoritóre, care din partea Regimului s'au datu natiunei-române de relegea gr. orientale, si a infránga protocolulu Sinodulu Carolovitianu!?

Resinari in 30 Novembre 1864. (Continuare si capetu din nr. trecut.) Deci cá sa aretámu si noi invetatorii cu tinerimea scolara din opidulu Resinari, resiedioti'a odata episcopésca, semne de adunc'a reverintia fiésca, ce o avemu si o vomu avé totdeun'a in inimele nóstre cátra inalt'a persóna a Escellentiei Sele, inca cu multe dile mai nainte de venirea doritei dile onomastice ne pregatiramu a o intempiná cu tota festivitaea, ce amu fostu in stare a o efeptui. In presér'a de de St. Andreiu, dupa program'a edata, se luminá intregu institutulu cu sute de lumini, in mijloculu cáror'a in catulu de susu in ferestr'a din mediu, stralucia unu transparentu cu tipulu maiestosu alu Escellentiei Sele, cu insignele episcopesci si cu inscriptiunea „La multi fericiti ani!“ In catulu de josu in 7 ferestre érá scrisu cu litere rosie pe câmpu vënetu veneratulu nume „ANDREIU“ in fiacare feréstra cu o litera. Tóte acestea la multimea atátoru flacare dedeau unu prospectu intru adeveru maretu.

Poporulu inca inainte de incepere nu mai incapeá impregiurulu institutulu, in curte si pe afara, asceptandu inceperea. Festivitaea o incepú tinerimea scolara, care érá asediata patru cu patru in ordinea cea mai buna naintea institutulu intonandu resunetulu: „Descépta-te Romane!“ Dupa finea acestui cantu P. Catechetu I. Drocu rosti din ferestr'a de susu o cuventare fórté potrivita, aretandu caus'a festivitáti, luan-du-si de tema cuvintele Apostolului Pavelu cátra Eyrei capu 13. stichu 17: „Asultati pre mai marii vostri si ve plecati loru; ca acei'a priveghiéza pentru sufletele nóstre.“ Rostindu-se in cuventare numele prébunului Archipastoriu, esclamá totu poporulu, ce umpleá strad'a naintea scóleloru si bisericiei, in glasu de bucuria: Sa traiésca! érá tinerimea intoná: „Pre Stápanulu si Archie-

reulu "La finea cuventărei resună din inimele fragede și nevinovate versulu celu dulce și melodiosu: „Eata diu'a cea dorita!" In urm'a acestui'a, tinerimea plecă patru cu patru cu invetatorii in frunte, cântându: „Drumu bunu" — și intrându pe pōrt'a institutului, se adunara in clas'a III, unde eră asediatu transparentulu. Ací se adună și on. dirigatoria comunala și fruntasii comunei.

Dapace cantara imnulu popularu, se esecutara mai multe piese nationale, care fiindu bine invetiate și conduse, decurse-ra spre bucuri'a și multiamirea toturoru.

Intru adevēru e ceva sublimu, a audí din gur'a atătōru prunci plini de bucuria cu versu armoniosu și placutu resunându cele mai alese cântece și imnulu prēbunului Archipastōriu. Lacrimi de bucuria vedeai pe fati'a celor presinti, și petrūsi fiindu pâna la sufletu, finindu imnulu Episcopulu, eschiamara cu totii: „Sa traiēscă!" entusiastice. Asiá se finí sér'a de S. Andreiu. La 8 óre diminēti'a tinerimea scolară, imbracata serbatoresce, merse dela institutu impreuna cu invetatorii la biseric'a cea nouă, ca sa salute acēsta di, și sa inaltie cu inimi curate și versuri sonóre rogaciuni cátra Parintele Ceriuriloru, cá din darulu și mil'a sea cea mare sa reverse asupr'a bunului loru stapānu și Archiereu dile multe, fericite și senine.

Cu evlavi'a cea mai mare se slují sant'a Liturgia de P. P. Bratu și Drocū jun. Tinerimea cantă in coru tōte ale Liturgiei și intonă la loculu cuvenitu „Pre Stapānulu!" In locu de Pricēsna Par. I. Bratu suindu-se pe amvonu tinu o cuventare cursa din inima și sufletu cátra poporulu, ce se adunase cá la serbatorile cele mai mari, — semnu de stim'a și iubirea ce o arata cátra mai marii și binefacatorii sei. —

P. predicatoru, aretandu meritele Esc. Sele pentru biseric'a și natiune, incheiá asiá:

Deci sa-lu onorāmu, sa-lu stimāmu, sa multiamimu lui Domnedieu, ca ni l'a tramisu tocma in tempulu și in dilele cele mai grele, cá sa ne scape de catusile robiei și de lanturiile intunerecului, in care jacuseramu atāti'a seculi; sa rogāmu, diše, fratiloru! pre celu de susu, cá sa ni-lu tina inca la multi ani, sa póta implini ce au inceputu și sa póta gustá cu fericire adevērata fructulu osteneleloru. Apoi inlōcendu-se cátra tinerime, diše: Iubitlu si-lu cinstiti și voi, plantutie tinere, pre Parintele vostru binevoitoru, pre ingrijitoriulu de fericirea vōstra, și dati unu semnu, ca-lu iubiti și ca sunteti demni de dragostea și ingrijirea lui cea mare parintēscă pentru voi! (Aici intonă tinerimea: Pre Stapānulu!) — Finindu cuventarea, ingenuchiandu cu totii celí P. I. Bratu și o rogaciune potrivita. Ceremoni'a se finí cu imnulu: Eata diu'a cea dorita! —

Fia cá in tōte pārtile, unde ajungu radiele faptelorū binefacătōre ale bunului nostru pastoriu, sa fia acēsta di o di de bucuria și de veselia pentru toti, intru via aducere aminte a toturoru barbatilorū mari și bine-meritati pentru natiunea și biseric'a nōstra! M.

Lugosiu 1 Decembre 1864. Romānii din Lugosiu in aderinti'a lorū cátra persón'a Illustr. Sele Dlu Andreiu Mocioni, cá sa documenteze stim'a lorū, au introdusu o datina repetita in mai multi ani de a se aduná in presér'a Santulu Apostolu Andreiu. — Asiá in anulu curi te inteliginti'a și cetatieni numerosi se adunara in sal'a bereriei intr'unu cercu de sēra, și petrecendu pe lānga musica natiunala, Dlu At. M. a tinutu unu toastu acomodatū serbatōrei și meritelorū acestui barbatu alu natiunei romāne. — Totu decodat s'a adusu aminte cu ocasiunea acēst'a și de unu altu Andreiu celu antāiu chiamatū alu bisericiei Sele, de Esc. Sea Andreiu Br. de Siagna'a, Dlu Eppu alu Transsilvaniei. — „Vedeti — se incheiá toastulu — ce bravi barbati ni-a datu Ddiu in epoc'a de adi — ce angieri pazitori ai poporulu in primavér'a viitoriulu lui, — in a căroru virtute e concentrata amōrea Romānilorū, și deplin'a incredere a inaltiatulu nostru Imperatu!" —

Vien'a 7 Dec. (Continuare și capetu din nr. trecut.)

Punctulu acēst'a de programa alu partidei mentiunate e mai slabu, arata din destulu, cátu de putina cunoscū domniele lorū relatiunile din Ungari'a, și nepracticitatea lui a dovedit'o ministrulu de statu Schmerling cu cuvintele citate destulu de eclatantu. Cu multu mai bine s'au portatu in trebile finantiale. Ací putem dice, ca ni-a vorbitu din anima. Cine poteá sa remāna nemiscatu vedindu in Transsilvani'a, cum se esecutēza pre la tierani pentru dare oile și vitele de jugu cele pre locuri muntōse, ceste pre campii uniculu mijlocu mai siguru de castigu, conditiunea sine qua non a fiacārei economii, și apoi nu pentru renitentia, ci pentru ca pre lānga cea mai buna voia nu au fostu in stare a-si castigá atāt'a, cátu se póte coperi darea. Dar apoi dēca cugeta omulu, ca la primavēra din ce-si va ará pamentulu campēnu? cu ce-si va hraní și imbracá famili'a

muntēnulu, cáru'i'a i s'a vendutu acum oitiele vilele de jugu pre unu pretiu bagatelu? candu va fi elu in stare a-si repará daun'a acēst'a? Cei mai multi vorbitori au atinsu cōrd'a acēst'a, pentru ca si pre aici unde clas'a tieranilorū eliberata de multu si crescuta mare si tare intre impregiurări favoritōre, de-si mijlōcele de castigu suntu cu multu mai bone, incede a se frānge sub sarcin'a dārilorū grele și a ajunsu lucru la radicarea dārei prin esecutiuni.

„Amu ajunsu acolo, diše dep. Kinsky, ca Maroco are mai bunu creditu decātu Austri'a. — In Austri'a s'au radicați mai tare dāriile decātu chiaru și in Franci'a, sarcin'a dārei a crescutu in anii din urma infricosiatu.“

„Absorptiunea capitalulu disponibilu prin fōmea nesatiōsă a finantielorū statulu a scumpitu capitalulu pentru industria intr'atāt'a, cátu productiunea primitiva (agricultur'a, bāile) și industri'a meseriasilorū, neavendu capitalu, prelānga statu pentru conditiile nemarginitu usurarie ale statulu, sub care impramuta elu, nu mai suntu in stare a-si procurá capitalulu de lipsa. Acēst'a e caus'a tangirei nōstre pre tōte câmpurile productiunei. Ce e mai multu, prin legile nostre usurarie nemodificate amu aparatu productiunea primitiva pâna a o omori. Cetiti, Domnilorū, foile oficiali și veti vedé, ca in loculu idilelorū rurale ale economiei tierane a intratu tragedi'a civilē a esecutiunilorū de politia!“ Acestea fura cuvintele lui Berger.

Mai petrundiātōre a fostu in asta privintia vorbirea deputatulu Dr. Herbst, care a dišu despre necontentin'a urcare a dārei: „ca aceea debuie sa aiba o margine și anume: marginea potintiei. Cum ca in Austri'a amu ajunsu la acēsta margine, avemu simptomē deosebite. Me provocu la aceea, diše elu, ca de es. preliminarulu despre darea de sare ne arata o imputinare de venitū cu 16 de milliōne f. Acēst'a dovedesce scaderea bunastārei poporulu. Me provocu mai incolo la esecutiunile cele multe de dare.“

Ce se atinge de Boemi'a, vreau sa amintescu numai de fapt'a, care am ajuns'o eu, ca in Prag'a nici odata n'au perdutu atāti civi dreptulu de alegere pentru neimplinirea dārei cá la alēgerile din urma a senatorilorū comunali.“

De aceea e cu totul motivata dorinti'a depusa in adresa, ca sa se usiureze sarcinile publice și ca: „scaderea neincungiurata a cheltuielilorū pentru militia și flotta se póte intēplá fāra periculu pentru imperiu, dēcase voru bucurá trebile din afara ale imperiulu de o conducere rezultavera și numai din interesele popórelorū austriace purcediātōre.“

Din cele espuse se vede ca opusatiunea nu a lasatu nici cea mai mica eróre a ministeriulu ne scarmanata și a incarcatu vin'a toturoru relelorū pre capulu lui.

Dar poteá urmarí omulu din acestu atacu caderea ministeriulu Schmerling, cum incepura unele organe ale acestei partide a colporiá? Campanindu bine constelatōnile politice, trebuie sa dicēmu: Nici decātu. Nici decātu in sa și de aceea, pentruca program'a lorū e numai unu idelu in cele mai multe puncte dupa care asuda și ministeriulu de acum, ear in unele, cum veduramu in caus'a Ungariei, numai fantasma. Apoi mijlōce nōue, ceva rezultate promitiātōre n'au sciutu recomandá nici dloru. Afara de aceea ministrulu are de a face și cu cas'a de susu, nu numai cu cea de josu, și aceea i-a votatu incredere! Si cum s'aru impacá unu ministeriu Kaisersfeld-Berger etc. cu cas'a de susu și cu tōte natiunalitātile nemagiare și negermane ale Austriei.?!

Noi din partene putem sa ne gratulāmu, ca remāne ministeriulu Schmerling și nu avemu sa picāmu subesperimentārie nefāverabili cari le-arū incede cu noi opusatiunea.

Dorimu in sa, cá critic'a, cu carea s'a cernutu administrarea finantiala, sa indemne pre ministeriulu a face tōte usiurările potinciose in portarea sarcinelorū publice.

Dela Senatulū imperialu

comunicāmu cele mai importante și pentru noi mai momentōse date in urmatōrele: In siēdinti'a 14. (din 6 Dec. c. n.) se continuá desbaterea asupr'a adresei. Pentru responsabilitatea ministrilorū vorbescu Demel, Obert și Mühlfeld; pentru radicarea industriei și a comerciulu prin ingrijire mai seriōsă din partea regimulu vorbescu Giskr'a, Winterstein, Skone, conducatorulu ministeriulu de comērciu Kalchberg și iarasi Giskr'a; alineele 22, 23 și 24, privitōre la concessiunile pentru drumuri ferate se priimescu fāra desbatere; contr'a concordat lui cu scaunulu papalu din 18 Augustu 1855 pledēza cu eneēgia Giskr'a, apoi si Mühlfeld și Schneider (Parochu protestanticu

din Silesia); Parietale Greuter din Tirolu spera, ca deslegarea cestiunii confessiunilor se va face într-unu modu, ce corespunde cuventului, care l'a datu unu Imperatu alu Austriei. După ce în fine Giskra că referinte mai dă unu prospectu asupr'a proiectului de adresa, apoi recomanda de nou regimului „cunoștința a erorilor se le și reîntorcea!”, în fine încheia cu ferbinti urări pentru Maiestatea Sea Imperatulu, proiectulu de adresa cu putine modificări se priimesce și în a trei'a citire. — În șiedinti'a 15. (din 7 Dec. c. n.) ministrulu de finanție cere, a se înviniția scôterea dărilor urcate, că și în anul 1864, în semestrulu d'antăiu alu anului 1865. Conducătorulu ministeriului de comerțu Kalchberg motiveza proiectulu regimului pentru drumulu feratu transsilvanu dela Aradu la Turnulo-roșiu, care la propunerea lui Obert seda unui comitetu de 12 membri, în care se alege Groisz, Lohninger, contele Brints, Skene, Steffens, Gross, Herbst, Popasu, Rechbauer, Obert, Riese—Stallburg și Schindler. —

Principatele române unite.

Cu privire la alegerile pentru camera și la lucrările cele grave, ce le ascăpta țier'a dela fiitorea camera, dice „Bucimulu” din 28 Novembre foarte nimeritu: „Le urâmu din inima unitate perfecta spre sustinerea, într-unu singuru gându, a tronului Romaniei-unite și a constituției. Ferésca D-dieu, că și în acésta camera sa se nasca opozițiuni de acelea, cari au adusu atâtea rele țierei, cari au impeditu și au ținutu în locu totu progressulu, și cari au pregatitu nevoia a se precipită tôte lucrurile. Ferésca D-dieu că în acésta camera sa se mai nasca discordia, care domnia în camerele privilegiatiloru!”

Totu ce putem noi diuaristii sa recomandâmu acestei camere este **economia**.

Finanțiile unei țieri sunt ossi'a Statului, și candu finanțiile mergu reu, este cu nepotintia sa prospere unu Statu.

Prin aceste mari reforme venitul Statului a scadiutu și cheltuielile i-au crescutu; veniturile particulariloru au scadiutu și dările lor au crescutu; venitul agricolu, singurul venitu alu țierei, va fi, nu mai este indoiela, în mare scadere pentru anulu viitoriu: potopele de estimpu și smăcinările inevitabili la aplicarea celei mai mari, celei mai salutare legi, la aplicarea legi rurale, n'au permis sa se arunce nici unu bobu de grâu de tîmna în pamentu. Acestea avendu-le noi toti în vedere, guvern, camera, consilie județiene, consilie comunale, trebuie sa ne preocupâmu cu totii d'o singura idea: **economia**!

Sunt comune de câte 100 de case abia, cari-si au votatu bugete de câte 4 și 5 sute galbeni; sunt județie, cari si-au votatu bugete de câte 2, 3 și 4 sute mii lei. Afîlâmu, ca mai multe lucrări mari publice, cari n'aru fi fostu de cea mai mare necesitate, s'aru fi întreprinsu tocmai estimpu de către guvern, și alienandu inca pentru aceste lucrări din veniturile cele mai sigure, cele mai stabili ale vistieriei, precum: venitul salinelor. etc.

Intielegemu, ca în acésta veselie generala, în acestu verteju, în acésta ametiela a fericirii, au potutu esi din tôte animele voci generose; ômenii de statu inșă, ômenii prevediatori, trebuie sa curme aventulu animei, și pe candu profanii în transportulu lor se aventă fără calculu, ei sa rațiuneze, sa tempereze entuziasmulu și sa domoleasca aventulu animei.

Dar; pentru că vrasmasii sa nu aiba o di de bucuria, pentru că rectiunei sa nu se procure nici o serbatore, guvern, consilio de statu, camera, senatu, consilie județiene, consilie comunale, particulari avuti și particulari neavuti, trebuie sa ne gâdimu toti la **economia**!

Prospectu politicu.

Nu se pôte ascunde, nici negă, ca în politic'a generala européna, celu puțin încātu aceea se manifestéza inafara, domnesce o stagnatiune, carea mai numai prin 2 cause se mai alteréza: adica prin lucrurile din Itali'a și prin lucrurile din Schleswig—Holstein. În Itali'a domnesce o crisa agera finanțiala, asiâ încātu tôte taxele pe tabacu, sare, timbre etc. s'au urcatu însemnatu, ba ministrulu de finanție cere, că și din lefile amplotiloru sa se traga. — Curtea regésca face déjà dispozițiunile de lipsa pentru stramutarea la Florenza. De altmintrea și Neapolea va trage ce-va folosu din stramutările ce se facu în urm'a conventiunei; căci printiulu Humbert, care acum e comandante militar în Milanu, se va stramutâ în aceeași calitate la Neapolea. — De curendu sa se fia descoperitu în Rom'a unu complotu, care aru fi fostu intenționatu asupr'a Papei, asupr'a cardinalului Antonelli și asupr'a fostului rege Franciscu din Neapolea; spre norocire politic'a prinse de veste și impeditu complotulu, punendu mân'a pe cei trei conducători ai lui. — Din armata, la cererea ban-

chieriloru Rothschild, că creditori ai statului, s'au concediatu 11,000 feciori, și după scirile mai noua se voru mai concedia vr'o 16,000. —

Caus'a dueatelor albingice se afla deocamdata mai numai în mânil Prussiei, carea-si bate jocu pe fatia de opințiile cele nepotincioase ale staturiloru medie și mici. Commissarii civili austriaco-prussi si-au începutu activitatea; oficiile pamentene s'au declarat cam preste totu, ca le voru dá ascultarea cuvenita, dar si-reserva dreptulu de a se declarâ pentru legitimulu lor duce Friedericu de Angustenburg.

Parlamentulu englesescu, după „Morning Post,” se va deschide în 7 Februaru.

În Grecia se ascăpta o crisa ministeriala. În Atica iar se întempla lotrii însemnate.

În Russia se continua arestările și esilările Polonilor.

După o scire privata p'orta otomana a priimitu proiectulu compunerii unei comisiuni din reprezentantii poteriloru mari, carea sa puna politic'a de apa pe Dunare sub controla internaționala.

Nr. 46—1

Concursu.

Indurandu-se Maiestatea Sea apost. ces. reg. a concede preagratiu, cu preinalta Sea decisiune din 10 Augustu a. t. că în casulu acelu, candu docintii privati aru voi a prelege studiile la academiile c. r. juridice din Sabiu și Clusiu în limb'a româna, sa se priimesca la studiile respective deschilintu 2—3 docinti privati, cari pentru ca voru prelege 4—5 ore pe septemâna, deosebi studiile practice (collegia practica), voru poté fi recomandati la recastigarea unei remuneratiuni semestrale în summa de 200 f. pâna la 250 f. v. a. avendu prelunga acést'a îndreptățire a priimi dela auditori mai avuti didactrulu pe fiesce care semestru, — în casu inșă, candu aru tîne prelegerile acestea vre'unu professoru ordinariu academicu, — atunci acést'a va poté fi recomandat la o remuneratiune semestrala de 150—160 f. v. a.

La urma sa observa, cumca tempulu întrebuintiatu la vre-o academia, că docinte privatu, nu se va numeră între anii de serviciulu de statu.

Voitorii de a concurge la acestu postu au de a predă suplicele lor de concurentia, pâna în 10 Gerariu directiuniloru academice respective,

Sabiu în 28 Novembre 1864.

Dela Guvernulu reg. transsilvanu.

Nr. 45—3

Escriere de concursu.

Comunitatea bisericésca ortodoxa-orientala din Lugosiu amesuratu decisiunei din 22 Nov. 4 Dec. a. c. nr. 4. escrie concursu pentru postul de invetiatoriu la din nou înfiintând'a clasa IV. normala capitala dela scôlele elementare române din Lugosiu, a cărei înfiintare s'a aplaciatu cu înalt'a resoluțiune a înaltei locotiintie reg. ung din Bud'a dto 6 Novembre a. c. nr. 83,084. Cu acestu postu sunt anuale împreunate următoarele emolumente: 315 fl. v. a. salariu, 84 fl. v. a. bani de cortelu, 30 meti de grâu și 12 orgii de lemne, din carii are a se prevedé și încaldirea scôlei.

Competitorii voru avé a-si îndreptă recursele lor către subscribulu, și a le prevedé cu testimoniulu, precum despre absolvirea preparandiei la institutul preparandialu din Aradu, asiâ și despre capacitatea de a ocupă postul de invetiatoriu la scôle capitale-normale, — mai departe cu estrasulu de botezu, portarea politica și morala, cunoșcerea limbiloru și anii serviciului invetiatorescu.

Aceste recurse au în restimpu de 4 septemâni, dela a 3 inserare socotitu, nesmintitu a se tramite, căci la mai tardiu tramise nu se va reflectă.

Lugosiu în 28 Novembre 1864. s. v.

Ioann Marcu m. p.,

Protop. și Presied. alu adunârei comunei bisericesci.

Nr. 44—2

EDICTU.

Ioann lui Stanu Petr'a din Sabielu scaunulu Seliscei tinutulu Sabiului, carele de mai multi ani au parasitu pre soci'a sea Mari'a Buz'a și pre uniculu seu fiu, fără a se sci loculu aflârei și feliulu petrecerei lui, se provôca prin acést'a, că în terminu de unu anu dela datulu de fatia cu atât'a mai vertosu sa se infacisieze înaintea forului matrimoniale scrisu, cu câtu la din contra, procesulu matrimoniale asupr'a i pornitu se va otari și fără de elu în întielesulu prescrișelor bisericiei ecumenice.

Sabiu 26 Novembre 1864.

Scaunulu protop. gr. res. alu Tractului Sabiului I. că foru matrimoniale.

I. Hanni'a m. p.,
Protopopu.